

FERENC PÁPA ÜZENETE A TÖMEGTÁJÉKOZTATÁS 55. VILÁGNAPJÁRA

(2021. május 9.)

„Jöjj, és lásd” (Jn 1,46)

Úgy kommunikáljunk, hogy az emberekkel ott és úgy találkozzunk,
ahol és ahogy vannak!

Kedves Testvérek!

A „jöjj, és lásd” felhívás, mely Jézusnak a tanítványokkal való első megindító találkozásait kíséri, minden hiteles emberi kommunikáció módszere is. Ahhoz, hogy el tudjuk beszélni a történelemmé váló élet igazságát (vö. *Üzenet a tömegtájékoztatás 54. világnapjára*, 2020. január 24.), fel kell hagynunk azzal a kényelmes feltételezéssel, hogy „már ismerjük” dolgokat, és ki kell mozdulnunk, el kell indulnunk, hogy lássunk, hogy együtt legyünk az emberekkel, hogy meghallgassuk őket, hogy befogadjuk a valóság sugallatait, amely mindig meglep bennünket néhány aspektusában. „Csodálkozva nyisd ki szemed arra, amit látni fogsz, hagyd, hogy a dolgok frissessége és életereje megtöltse kezedet, hogy mások számára, amikor olvasnak téged, kézzelfoghatóvá váljon az élet vibráló csodája” – tanácsolta Boldog Manuel Lozano Garrido¹ újságíró kollégáinak. Ebben az évben tehát ezt az üzenetet a „jöjj, és lásd” meghívásnak szeretném szentelni, amely inspirációként szolgálhat minden olyan kommunikáció számára, amely arra törekszik, hogy világos és őszinte legyen: egy újság szerkesztőségében, az internet világában, az Egyház napi igehirdetésében vagy a politikai és társadalmi kommunikációban. „Jöjj, és lásd!” – mindig ez volt a keresztény hit továbbadásának a módja, kezdve a Jordán folyó és a Galileai-tó partján történt első találkozásoktól.

Elkoptatni a cipőnket

Gondoljunk először a híradás nagy témájára. Figyelmes hangok egy ideje már kifejezték aggodalmukat a „fénymásolt újságokká” vagy lényegében azonos televíziós és rádiós hírműsorokká és weblapokká való ellaposodás veszélye miatt, ahol a tényfeltárás és a tudósítás műfaja teret és minőséget veszít az előre csomagolt, „székházban gyártott”, önreferenciális információk javára, amelyek egyre kevésbé képesek megragadni a dolgok

¹ Spanyol újságíró, 1920-ban született, 1971-ben halt meg, 2010-ben avatták boldoggá.

igazságát és az emberek konkrét életét, és nem képesek meglátni a legsúlyosabb társadalmi jelenségeket, sem a társadalom legmélyéről előtörő pozitív erőket. A kiadói ágazat válsága azzal fenyeget, hogy az információk a szerkesztőségekben, a számítógépek előtt, az ügynökségek állomásain, a közösségi hálózatokon készülnek anélkül, hogy szerzőik kilépnének az utcára, „elkoptatnák a cipőjüket”, felkeresnék az embereket, történeteket keresnének vagy bizonyos helyzeteket saját szemükkel ellenőriznének. Ha nem nyílunk meg a találkozás előtt, csupán külső szemlélők maradunk mindazon technikai újítások ellenére, amelyek lehetővé teszik, hogy elmerüljünk egy nagyobb és közvetlenebb valóságban. Minden eszköz csak annyiban bizonyul hasznosnak és értékesnek, ha arra készítenek bennünket, hogy kilépjünk és megnézzünk olyan dolgokat, amelyekről egyébként nem tudnánk, ha olyan híreket tesz fel az internetre, amelyek máskülönben nem terjednének, ha olyan találkozásokat tesz lehetővé, amelyekre máskülönben nem kerülne sor.

Beszámolórészletek az evangéliumban

Az első tanítványoknak, akik meg akarták ismerni Jézust a Jordán folyóban való megkeresztelkedése után, ő így válaszol: „Jöjjetek, és lássátok” (Jn 1,39), így hívta meg őket arra, hogy megélik a vele való kapcsolatot. Több mint fél évszázaddal később, amikor János, immár öregemberként, megírja evangéliumát, felidéz néhány „beszámoló” jellegű részletet, amelyekből kiderül, hogy ott volt a helyszínen, és hogy az az élmény milyen hatást gyakorolt az életére: „A tizedik óra körül járhatott” – jegyzi meg, vagyis délután négy körül (vö. Jn 1,39). Másnap – beszéli el János – Fülöp elmondta Nátánáelnek a Messiással való találkozását. Barátja szkeptikus: „Jöhet valami jó Názáretből?” Fülöp nem próbálja őt érvekkel meggyőzni, hanem egyszerűen azt mondja neki: „Jöjj, és lásd” (vö. Jn 45–46). Nátánél elmegy, és látja, és attól a pillanattól kezdve megváltozik az élete. A keresztény hit így kezdődik. És így adják tovább: közvetlen tudásként, mely tapasztalatból és nem hallomásból születik. „Most már nem a te szavadra hiszünk, mert magunk is hallottuk” – mondják az emberek a samariai asszonynak, miután Jézus a városukban maradt (vö. Jn 4,39–42). A „jöjj, és lásd” a legegyszerűbb módszere a valóság megismerésének. A legtisztességesebb igazolása minden bejelentésnek, mert ahhoz, hogy megismerjünk, találkozunk kell, hagynunk kell, hogy az előttünk álló személy beszéljen hozzánk, hagynunk kell, hogy tanúbizonysága elérjen bennünket.

Hála sok újságíró bátorságának

Az újságíráshoz mint a valóságról való beszámolóhoz is szükség van arra a képességre, hogy elmenjünk oda, ahova senki más nem megy el: elindulás és látás iránti vágy. Kíváncsiság, nyitottság, szenvedély. Hálával tartozunk sok szakember – újságírók, operatőrök, szerkesztők, rendezők – bátorságáért és elkötelezettségéért, akik gyakran kockázatot vállalva dolgoznak. Erőfeszítéseiknek köszönhetően ma már tudunk például az üldözött kisebbségek nehéz helyzetéről a világ különböző részein; ők felemelték szavukat a szegények és a teremtés ellen elkövetett számos visszaélés és igazságtalanság ellen; és számos elfeledett háborúról is beszámoltak. Nemcsak a hírközlés, hanem az egész társadalom és a demokrácia számára is veszteség lenne, ha ezek a hangok elnémulnának: emberségünk szegényedne el.

Bolygónk számos valósága, különösen e világválság idején, meghívást intéz a kommunikáció világához: „Jöjj, és lásd!” Fennáll a veszélye annak, hogy a világválságról és így minden válságról csak a gazdagabb világ szemével, egyfajta „kettős látással” beszéljünk. Gondoljunk csak az oltóanyagok és általában az orvosi ellátás kérdésére, a legszegényebb

néprétegek kirekesztésére. Ki számol be nekünk a gyógyulás utáni várakozásról Ázsia, Latin-Amerika és Afrika legszegényebb falvaiban? Fennáll a veszélye annak, hogy a globális társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségek döntenek a koronavírus elleni oltóanyagok elosztásának sorrendjéről. A szegények mindig a sor végén vannak, és az egészséghez fűződő egyetemes jog, melyet elvben kimondtak, kiüresedik valódi értékéből. De a szerencsésebbek világában is nagyrészt rejtve marad a szegénységbe gyorsan lecsúszó családok társadalmi drámája: megsebeznek és nem bírnak hírértékkel azok az emberek, akik szégyenüket leküzdvé sorban állnak a karitászközpontok előtt, hogy egy csomag élelmiszert kapjanak.

Lehetőségek és buktatók az interneten

Az internet a *közösségi média* számtalan kifejezőeszközével növelheti az elbeszélés és megosztás képességét: sokkal több nyitott szem a világra, képek és tanúbizonyságok folyamatos áramlása. A digitális technológia lehetővé teszi számunkra, hogy első kézből és idejében szerezzünk információkat, melyek gyakran nagyon hasznosak: gondoljunk csak bizonyos vészhelyzetekre, amikor az első hírek és a lakosságnak szóló szolgálati közlemények is az interneten terjednek. Ez egy nagyszerű eszköz, amely mint felhasználókra és kedvezményezettekre mindannyiunkra felelősséget ró. Mindannyian tanúskodhatunk olyan eseményekről, amelyeket a hagyományos *média* máskülönben figyelmen kívül hagyyna, civil hozzájárulást adhatunk, több történetet, köztük pozitív történeteket is nyilvánosságra hozhatunk. A világhálóknak köszönhetően lehetőségünk van arra, hogy elmondjuk, amit látunk, ami a szemünk előtt zajlik, és megoszthatunk tanúságtételeket.

Ugyanakkor mindenki számára nyilvánvalóvá váltak, milyen kockázatokkal jár, ha egy ellenőrizetlen információ jelenik meg a *közösségi médiában*. Jó ideje tudjuk, hogy a híreket, sőt a képeket is könnyen manipulálják ezer okból, olykor csak triviális narcizmusból. Ez a kritikus tudatosság nem az eszköz démonizálására biztat, hanem nagyobb megkülönböztető képességre és érettebb felelősségérzetre a tartalomnak mind a terjesztése, mind a fogadása terén. Mindannyian felelősek vagyunk a közléseinkért, az általunk adott információkért, az ellenőrzésért, melyet az álhírek leleplezésével közösen gyakorolhatunk. Mindnyájan arra kaptunk meghívást, hogy az igazság tanúi legyünk: hogy elmenjünk, lássunk és megosszunk.

Semmi sem helyettesíti a személyes tapasztalatot

A kommunikációban semmi sem helyettesítheti teljesen a személyes tapasztalatot. *Bizonyos dolgokat csak tapasztalatból tanulhatunk meg.* Nemcsak szavakkal, hanem szemünkkel, hangszínünkkel és mozdulatainkkal is kommunikálunk. Jézusnak a vele találkozó emberekre gyakorolt vonzereje igehirdetésének igazságától függött; de mondanivalójának hatékonysága elválaszthatatlan volt a tekintetétől, a magatartásától, sőt a hallgatásaitól is. A tanítványok nemcsak hallgatták a szavait, hanem figyelték is, ahogyan beszél. Benne, a megtestesült *Logos*ban ugyanis az Ige arcot öltött; a láthatatlan Isten hagyta, hogy lássák, hallják és megérintsék, ahogy maga János írja (vö. 1Jn 1,1–3). A szó csak akkor hatékony, ha „látjuk”, ha bevon egy tapasztalatba, egy párbeszédbe. Ezért a „jőjj, és lásd” meghívás lényegi fontosságú volt, és ma is az.

Gondoljunk csak arra, mennyi üres beszéd hangzik el körülünk is a közélet minden területén, az üzleti életben és a politikában egyaránt. Ez az ember „végtelen mennyiségű semmit beszél össze, többet, mint bárki Velencében; az ő gondolatai olyanok, mint két szem búza két véka korpá közé rejtve; egész nap keresheted, és ha megtaláltad, kiderül,

hogy nem érte meg a fáradságot.”² Az angol drámaíró gúnyos szavai ránk, keresztény kommunikátorokra is érvényesek. Az evangélium jó híre az ember és ember közötti, a szív és szív közötti találkozásoknak köszönhetően terjedt el az egész világon. Olyan férfiakról és nőkről van szó, akik elfogadták ugyanazt a „jőjj, és lásd” meghívást, és akik elcsodálóztak azon az emberségbeli „többleten”, amely átragyogott a Jézus Krisztusról tanúságot tevő emberek tekintetén, beszédén és mozdulatain. Minden eszköz fontos, és az a nagyszerű kommunikátor, akit Tarzusi Pálnak hívnak, bizonyára igénybe vette volna az e-mailt és a közösségi oldalak üzenetküldési lehetőségeit; mégis a hite, a reménye és a szeretete volt az, ami lenyűgözte kortársait, akik hallották őt prédikálni, és akiknek szerencsájük volt együtt időzni vele, látni őt egy gyülekezetben vagy egy személyes beszélgetés során. Azáltal, hogy látták őt működés közben azokon a helyeken, ahol járt, meggyőződtek arról, mennyire igaz és gyümölcsöző volt az élet számára az üdvösségnek az az üzenete, amelynek ő Isten kegyelméből hirdetője volt. Ott is, ahol személyesen nem lehetett találkozni Istennek ezzel a munkatársával, az általa küldött tanítványok tanúságot tettek Krisztusban való életmódjáról (vö. 1Kor 4,7).

„A kezünkben könyvek vannak, a szemünk előtt pedig a tények” – jelentette ki Szent Ágoston,³ amikor arra buzdított, hogy ismerjük fel a valóságban a Szentírásban található próféciák beteljesedését. Így az evangélium ma újra végbemegy, valahányszor olyan emberek ragyogó tanúságtételével találkozunk, akiknek az életét megváltoztatta a Jézussal való találkozás. Több mint kétezer év óta a találkozások láncolata adja tovább a keresztény kaland varázsát. Az előttünk álló kihívás tehát az, hogy úgy kommunikáljunk, hogy ott és úgy találkozzunk az emberekkel, ahol és ahogy vannak.

Uram, taníts meg arra, hogy kilépjünk önmagunkból, és elinduljunk az igazság keresésére.

Taníts meg arra, hogy menjünk és lássunk, hogy meghallgassunk, hogy ne tápláljunk előítéleteket, és ne vonjunk le elhamarkodott következtetéseket.

Taníts meg arra, hogy elmenjünk oda, ahová senki más nem akar elmenni, hogy időt szánjunk a megértésre, hogy a lényegesre figyeljünk, hogy ne vonja el figyelmünket a felesleges, hogy megkülönböztessük a megtévesztő látszatot az igazságtól.

Add meg annak kegyelmét, hogy felismerjük lakhelyedet világban, és az őszinteséget ahhoz, hogy elmondjuk, amit láttunk.

Kelt Rómában, a Lateráni Szent Jánosnál, 2021. január 23-án, Szalézi Szent Ferenc emléknapijának vigíliáján.

Ferenc

² Vö. William Shakespeare: *A velencei kalmár*, Első felvonás, I. szín. (Vas István fordítása)

³ *Sermo* 360/B, 20.